

**«ՄԱՆԿԱԲՈՒԺՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՀԱՐՑԵՐ» ԹԵՄԱՅՈՎ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ**

**2022թ.-ից կրկնողաբար, ք. Երևան (Մ. Հերացու անվան ԵՊԲՀ  
Մանկաբուժության թիվ 1 ամբիոն՝ Մուրացան հիվանդանոցային համալիր)  
Երևանի Մ. Հերացու անվան պետական բժշկական համալսարան**

- Գրություն՝ 04.09-29.09
- Թիրախային լսարան՝ բուժքույրեր
- Մասնակիցների ակնկալվող թվաքանակ՝ 1-10
- մասնակիցներին շնորհել ՇՄՁ 36 տեսական և 83 գործնական կրեդիտ.
- դասընթացավարներ Կարինե Սիմոնյանին՝ ՇՄՁ 18 տեսական և 42 գործնական կրեդիտ, Մուրադ Գրիգորյանին՝ ՇՄՁ 18 տեսական և 41 գործնական կրեդիտ
- Կոնտակտ +374-10-58-31-01

<b>Շաբաթ 1</b>		
<b>Օր 1</b>		
09:00-10:00	<b>Դասախոսություն</b> Մանկաբուժության ներածություն. մանկության շրջանները, մանկան օրգանիզմի հիմնական առանձնահատկությունները	Մ.Ե. Գրիգորյան
10:00-10:10	Ընդմիջում	
10:10-11:10	<b>Դասախոսություն</b> Բուժքրոջ հաղորդակցումը տարբեր տարիքի երեխաների և նրանց ծնողների կամ խնամողների հետ	Մ.Ե. Գրիգորյան
11:10-11:30	Ընդմիջում	
11:10-15:30	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Մ.Ե. Գրիգորյան
<b>Գործնական աշխատանքի ընթացքում նախատեսվում է.</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• նկարագրել մանկան օրգանիզմի հիմնական առանձնահատկությունները՝ բացատրելով այդ գիտելիքների գործնական կարևորությունը.</li> <li>• ներկայացնել տարբեր տարիքի երեխաների հիմնական կարիքները և դրանց բավարարումը, կազմել քույրական գործընթացի քայլերը հոսպիտալացված 1 երեխայի օրինակով:</li> </ul>		
<b>Օր 2</b>		
09:00-11:00	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Մ.Ե. Գրիգորյան
11:00-11:20	Ընդմիջում	
11:20-12:20	<b>Դասախոսություն</b> Երեխայի կենսացուցանիշների գնահատումը: Քույրական ախտորոշում	Մ.Ե. Գրիգորյան
12:20-12:30	Ընդմիջում	
12:30-14:30	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Մ.Ե. Գրիգորյան
14:30-15:30	<b>Դասախոսություն</b> Երեխայի աճի և զարգացման գնահատումը	Մ.Ե. Գրիգորյան
<b>Գործնական աշխատանքի ընթացքում նախատեսվում է.</b>		

- ձևակերպել քույրական ախտորոշումներ,
- կատարել տարբեր տարիքի երեխաների մարմնաչափումներ,
- նշել երեխայի աճի ցուցանիշները աճի ստանդարտ քարտերի վրա, նկարագրել վաղ տարիքի երեխաների զարգացման հիմնաքայքերը և զարգացման անհանգստացնող նշանները:

**Օր 3**

09:00-10:00	<b>Դասախոսություն</b> Երեխայի արագ գնահատումն անհետաձգելի իրավիճակներում	Մ.Ե. Գրիգորյան
10:00-10:10	Ընդմիջում	
10:10-11:10	<b>Դասախոսություն</b> Երեխայի բուժօգնությունը անհետաձգելի իրավիճակներում	Մ.Ե. Գրիգորյան
11:10-11:30	Ընդմիջում	
11:10-15:30	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Մ.Ե. Գրիգորյան

**Գործնական աշխատանքի ընթացքում նախատեսվում է.**

- գնահատել երեխայի հիմնական կենսացուցանիշները,
- արագ գնահատել երեխայի ընդհանուր տեսքը, շնչառական աշխատանքը և մաշկային արյունաշրջանառությունը,
- տեսակավորել կլինիկական իրավիճակը՝ սովորական, անհետաձգելի և արտակարգ:

**Օր 4**

09:00-11:00	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Մ.Ե. Գրիգորյան
11:00-11:20	Ընդմիջում	
11:20-12:20	<b>Դասախոսություն</b> Վաղ տարիքի երեխաների խնամքը և սնուցումը	Մ.Ե. Գրիգորյան
12:20-12:30	Ընդմիջում	
12:30-15:30	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Մ.Ե. Գրիգորյան

**Գործնական աշխատանքի ընթացքում նախատեսվում է.**

- ներկայացնել մանկան խնամքի հիմնական միջոցառումները և սնուցման հանձնարարականները,
- խորհրդակցել ծնողների հետ վաղ տարիքի երեխաների առողջության պահպանման հիմնական գործոնների վերաբերյալ:

**Օր 5**

09:00-10:00	<b>Դասախոսություն</b> Վաղ տարիքի երեխաների հիմնական հիվանդությունները. ջերմոդ երեխայի խնամքի սկզբունքները, ֆեբրիլ ցնցումներ	Մ.Ե. Գրիգորյան
10:00-10:10	Ընդմիջում	
10:10-11:10	<b>Դասախոսություն</b> Վաղ տարիքի երեխաների սնուցման խանգարումները. թերսնուցում, վիտամին D դեֆիցիտային ռախիտ	Մ.Ե. Գրիգորյան
11:10-11:30	Ընդմիջում	
11:10-15:30	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Մ.Ե. Գրիգորյան

**Գործնական աշխատանքի ընթացքում նախատեսվում է.**

- գնահատել մանկան ճիշդ և ներկայացնել ճշացող մանկանը հանգստացնելու եղանակները,
- նկարագրել վաղ տարիքի երեխաների հիմնական վարքագծային խնդիրները,
- խորհրդակցել ծնողների հետ ջերմոդ երեխայի խնամքի վերաբերյալ,
- ճիշտ հաշվարկել հակաջերմային դեղերի դեղաչափերը, ցուցաբերել առաջին բուժօգնություն մանկան ֆեբրիլ ցնցումների դեպքում:

**Շաբաթ 2**

**Օր 1**

09:00-10:00	<b>Դասախոսություն</b> Նորածնային շրջանի առանձնահատկությունները	Կ.Հ. Սիմոնյան
10:00-10:10	Ընդմիջում	

10:10-11:10	<b>Դասախոսություն</b> Նորածինների խնամքի կազմակերպման հիմնական սկզբունքները	Կ.Հ. Սիմոնյան
11:10-11:30	Ընդմիջում	
11:10-15:30	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Կ.Հ. Սիմոնյան
<b>Գործնական աշխատանքի ընթացքում նախատեսվում է.</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• գնահատել նորածնի ֆիզիոլոգիական ցուցանիշները,</li> <li>• դասակարգել նորածիններին ըստ գեստացիոն տարիքի և ըստ մարմնի զանգվածի, խորհրդակցել ծնողների հետ նորածնի խնամքի վերաբերյալ:</li> </ul>		
<b>Օր 2</b>		
09:00-11:00	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Կ.Հ. Սիմոնյան
11:00-11:20	Ընդմիջում	
11:20-12:20	<b>Դասախոսություն</b> Անհատություն, անհատության բարդությունները	Կ.Հ. Սիմոնյան
12:20-12:30	Ընդմիջում	
12:30-14:30	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Կ.Հ. Սիմոնյան
14:30-15:30	<b>Դասախոսություն</b> Անհաս նորածնի խնամքի առանձնահատկությունները	Կ.Հ. Սիմոնյան
<b>Գործնական աշխատանքի ընթացքում նախատեսվում է.</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• համառոտ նկարագրել նորածնային շրջանի հիմնական խնդիրները՝ անհատությունը, նորածնի ասֆիքսիան, շնչառական խանգարումները, դեղնուկները և ինֆեկցիաները,</li> <li>• կազմակերպել այդ խնդիրներով նորածինների խնամքը և սնուցումը,</li> <li>• ներկայացնել բիլիռուբինի որոշման եղանակները, ներկայացնել քույրական միջամտությունների պլանը նորածնի ասֆիքսիայի վիճակից հանելուց հետո և գլխուղեղի ծննդաբերական վնասվածքի սկզբնական շրջանում:</li> </ul>		
<b>Օր 3</b>		
09:00-10:00	<b>Դասախոսություն</b> Նորածնային շրջանի հիմնական հիվանդությունները և խնդիրները. պերինատալ ասֆիքսիա, շնչառական խանգարումներ	Կ.Հ. Սիմոնյան
10:00-10:10	Ընդմիջում	
10:10-11:10	<b>Դասախոսություն</b> Նորածնային շրջանի հիմնական հիվանդությունները և խնդիրները (շարունակություն). դեղնուկներ, ինֆեկցիաներ	Կ.Հ. Սիմոնյան
11:10-11:30	Ընդմիջում	
11:10-15:30	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Կ.Հ. Սիմոնյան
<b>Գործնական աշխատանքի ընթացքում նախատեսվում է.</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• համառոտ նկարագրել նորածնային շրջանի հիմնական խնդիրները՝ անհատությունը, նորածնի ասֆիքսիան, շնչառական խանգարումները, դեղնուկները և ինֆեկցիաները,</li> <li>• կազմակերպել այդ խնդիրներով նորածինների խնամքը և սնուցումը,</li> <li>• ներկայացնել բիլիռուբինի որոշման եղանակները, ներկայացնել քույրական միջամտությունների պլանը նորածնի ասֆիքսիայի վիճակից հանելուց հետո և գլխուղեղի ծննդաբերական վնասվածքի սկզբնական շրջանում:</li> </ul>		
<b>Օր 4</b>		
09:00-11:00	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Կ.Հ. Սիմոնյան
11:00-11:20	Ընդմիջում	
11:20-12:20	<b>Դասախոսություն</b> Հիմնական միջամտությունները նեոնատոլոգիայում. վերակենդանացման ABC սխեման, օքսիգենոթերապիա, բիլիռուբինի որոշման եղանակները, ֆոտոթերապիա,	Կ.Հ. Սիմոնյան

	արյան փոխանակիչ ներարկում, հեմոկոպտուրա վերցնելու մեթոդիկան	
12:20-12:30	Ընդմիջում	
12:30-15:30	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Կ.Հ. Սիմոնյան
<b>Գործնական աշխատանքի ընթացքում նախատեսվում է.</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• ներկայացնել նորաձնի վերակենդանացման միջոցառումների համակարգը և ABC սխեման,</li> <li>• նկարագրել օքսիգենոթերապիայի սկզբունքները և եղանակները, ներկայացնել հիմնական քույրական միջամտությունները նորաձնային դեղնուկների և ինֆեկցիաների դեպքում:</li> </ul>		
<b>Օր 5</b>		
09:00-10:00	<b>Դասախոսություն</b> Առողջ երեխայի բուժակոդություն	Կ.Հ. Սիմոնյան
10:00-10:10	Ընդմիջում	
10:10-11:10	<b>Դասախոսություն</b> Երեխայի անվտանգության հարցեր	Կ.Հ. Սիմոնյան
11:10-11:30	Ընդմիջում	
11:10-15:30	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Կ.Հ. Սիմոնյան
<b>Գործնական աշխատանքի ընթացքում նախատեսվում է.</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• մասնակցել պոլիկլինիկայում առողջ երեխաների այցերին և սկրինինգներին,</li> <li>• խորհրդակցել երեխայի ծնողների հետ անվտանգության կանոնների և դժբախտ պատահարները կանխելու վերաբերյալ, խորհրդակցել երեխայի ծնողների հետ քնի անվտանգության վերաբերյալ:</li> </ul>		
<b>Շաբաթ 3</b>		
<b>Օր 1</b>		
09:00-10:00	<b>Դասախոսություն</b> Դպրոցահասակ երեխաների և դեռահասների հիմնական առանձնահատկությունները	Կ.Հ. Սիմոնյան
10:00-10:10	Ընդմիջում	
10:10-11:10	<b>Դասախոսություն</b> Դպրոցահասակ երեխաների և դեռահասների հիմնական առողջական խնդիրները	Կ.Հ. Սիմոնյան
11:10-11:30	Ընդմիջում	
11:10-15:30	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Կ.Հ. Սիմոնյան
<b>Գործնական աշխատանքի ընթացքում նախատեսվում է.</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• նկարագրել դպրոցահասակ երեխաների և դեռահասների առողջության պահպանման հիմնական գործոնները, վարքագծային խնդիրները, հիվանդացության և մահացության ռիսկի գործոնները:</li> </ul>		
<b>Օր 2</b>		
09:00-11:00	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Կ.Հ. Սիմոնյան
11:00-11:20	Ընդմիջում	
11:20-12:20	<b>Դասախոսություն</b> Մանկական տարիքի ալերգիկ հիվանդություններ: Անհետաձգելի բուժօգնությունը երեխայի ծանր ալերգիկ ռեակցիաների (կոկորդի այտուց, անաֆիլաքսիա) դեպքում	Կ.Հ. Սիմոնյան
12:20-12:30	Ընդմիջում	
12:30-14:30	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Կ.Հ. Սիմոնյան
14:30-15:30	<b>Դասախոսություն</b> Երեխայի մաշկի խնամքն ատոպիկ դերմատիտի դեպքում	Կ.Հ. Սիմոնյան
<b>Գործնական աշխատանքի ընթացքում նախատեսվում է.</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>• ճանաչել ալերգիաների կլինիկական դրսևորումները, կենսավտանգ ալերգիկ վիճակները,</li> <li>• ցուցաբերել անհետաձգելի բուժօգնությունը երեխայի ծանր ալերգիկ ռեակցիաների դեպքում,</li> <li>• խորհրդակցել ծնողների հետ ատոպիկ դերմատիտով երեխայի մաշկի խնամքի վերաբերյալ:</li> </ul>		
<b>Օր 3</b>		
09:00-10:00	<b>Դասախոսություն</b>	Կ.Հ. Սիմոնյան

	Երեխաների շնչառական համակարգի առանձնահատկությունները	
10:00-10:10	Ընդմիջում	
10:10-11:10	<b>Դասախոսություն</b> Երեխաների շնչառական համակարգի ախտահարումների հիմնական դրսևորումները, հետազոտման մեթոդները	Կ.Հ. Սիմոնյան
11:10-11:30	Ընդմիջում	
11:10-15:30	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Կ.Հ. Սիմոնյան
<b>Գործնական աշխատանքի ընթացքում նախատեսվում է.</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• նկարագրել մանկան շնչառական համակարգի հիմնական առանձնահատկությունները՝ բացատրելով այդ գիտելիքների գործնական կարևորությունը,</li> <li>• ճանաչել շնչառական համակարգի ախտահարումների հիմնական դրսևորումները,</li> <li>• մասնակցել շնչառական հիվանդությունների ժամանակ կիրառվող քույրական միջամտություններին (ՇՀ հաշվարկ, պուլսօքսիմետրիա, թոքերի լսում, երեխայի նախապատրաստում տեսապատկերային և թոքային ֆունկցիոնալ հետազոտություններին, բկանցքի և քթընկալի քսուկ, ստրեպ թեստ, քրտինքի թեստ, ինհալացիոն թերապիա, ֆիզիոթերապիա),</li> <li>• ցուցաբերել անհետաձգելի բուժօգնություն կրուպի, ալթերայի նոպայի ժամանակ:</li> </ul>		
<b>Օր 4</b>		
09:00-11:00	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Կ.Հ. Սիմոնյան
11:00-11:20	Ընդմիջում	
11:20-12:20	<b>Դասախոսություն</b> Երեխաների սուր շնչառական վարակները: Շնչառական վարակներով հիվանդ երեխայի խնամքի սկզբունքները: Անհետաձգելի բուժօգնությունը ալթերայի նոպայի դեպքում	Կ.Հ. Սիմոնյան
12:20-12:30	Ընդմիջում	
12:30-15:30	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Կ.Հ. Սիմոնյան
<b>Գործնական աշխատանքի ընթացքում նախատեսվում է.</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• նկարագրել մանկան շնչառական համակարգի հիմնական առանձնահատկությունները՝ բացատրելով այդ գիտելիքների գործնական կարևորությունը,</li> <li>• ճանաչել շնչառական համակարգի ախտահարումների հիմնական դրսևորումները,</li> <li>• մասնակցել շնչառական հիվանդությունների ժամանակ կիրառվող քույրական միջամտություններին (ՇՀ հաշվարկ, պուլսօքսիմետրիա, թոքերի լսում, երեխայի նախապատրաստում տեսապատկերային և թոքային ֆունկցիոնալ հետազոտություններին, բկանցքի և քթընկալի քսուկ, ստրեպ թեստ, քրտինքի թեստ, ինհալացիոն թերապիա, ֆիզիոթերապիա),</li> <li>• ցուցաբերել անհետաձգելի բուժօգնություն կրուպի, ալթերայի նոպայի ժամանակ:</li> </ul>		
<b>Օր 5</b>		
09:00-10:00	<b>Դասախոսություն</b> Իմունականխարգելում, պատվաստումների ազգային օրացույցը:	Կ.Հ. Սիմոնյան
10:00-10:10	Ընդմիջում	
10:10-11:10	<b>Դասախոսություն</b> Պատվաստման գործընթացը	Կ.Հ. Սիմոնյան
11:10-11:30	Ընդմիջում	
11:10-15:30	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Կ.Հ. Սիմոնյան
<b>Գործնական աշխատանքի ընթացքում նախատեսվում է.</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ծանոթություն 2021-2025թթ. իմունականխարգելման ազգային ծրագրին,</li> <li>• մասնակցել պոլիկլինիկայում պատվաստման գործընթացին:</li> </ul>		
<b>Շաբաթ 4</b>		
<b>Օր 1</b>		
09:00-10:00	<b>Դասախոսություն</b>	Մ.Ե. Գրիգորյան

	Երեխաների մարտողական համակարգի առանձնահատկությունները:	
10:00-10:10	Ընդմիջում	
10:10-11:10	<b>Դասախոսություն</b> Երեխաների խնամքը փսխումների և փորլուծության դեպքում	Մ.Ե. Գրիգորյան
11:10-11:30	Ընդմիջում	
11:10-15:30	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Մ.Ե. Գրիգորյան
<b>Գործնական աշխատանքի ընթացքում նախատեսվում է.</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• նկարագրել մանկան մարտողական համակարգի առանձնահատկությունները՝ բացատրելով այդ գիտելիքների գործնական կարևորությունը,</li> <li>• մասնակցել մարտողական հիվանդությունների ժամանակ կիրառվող քույրական միջամտություններին, գնահատել երեխայի ջրազրկման աստիճանը, հաշվարկել հեղուկների դեֆիցիտը:</li> </ul>		
<b>Օր 2</b>		
09:00-11:00	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Մ.Ե. Գրիգորյան
11:00-11:20	Ընդմիջում	
11:20-12:20	<b>Դասախոսություն</b> Երեխաների արյան և արյունաստեղծ համակարգի առանձնահատկությունները	Մ.Ե. Գրիգորյան
12:20-12:30	Ընդմիջում	
12:30-14:30	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Մ.Ե. Գրիգորյան
14:30-15:30	<b>Դասախոսություն</b> Երեխաների արյան և արյունաստեղծ համակարգի հիմնական հիվանդությունները	Մ.Ե. Գրիգորյան
<b>Գործնական աշխատանքի ընթացքում նախատեսվում է.</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• արյունաստեղծ համակարգի առանձնահատկությունները՝ բացատրելով այդ գիտելիքների գործնական կարևորությունը,</li> <li>• կատարել արյան նմուշառումներ տարբեր հետազոտությունների նպատակով,</li> <li>• ներկայացնել երեխայի խնամքը արյան և արյունաստեղծ համակարգի հիվանդությունների դեպքում:</li> </ul>		
<b>Օր 3</b>		
09:00-10:00	<b>Դասախոսություն</b> Երեխաների սրտանոթային համակարգի առանձնահատկությունները, ախտահարումների հիմնական դրսևորումները, հետազոտման մեթոդները	Մ.Ե. Գրիգորյան
10:00-10:10	Ընդմիջում	
10:10-11:10	<b>Դասախոսություն</b> Սրտի բնածին և ձեռքբերովի հիվանդություններ	Մ.Ե. Գրիգորյան
11:10-11:30	Ընդմիջում	
11:10-15:30	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Մ.Ե. Գրիգորյան
<b>Գործնական աշխատանքի ընթացքում նախատեսվում է.</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• նկարագրել մանկան սրտանոթային համակարգի առանձնահատկությունները՝ բացատրելով այդ գիտելիքների գործնական կարևորությունը,</li> <li>• ներկայացնել երեխայի խնամքը և հիմնական քույրական միջամտությունները սրտանոթային համակարգի հիվանդությունների դեպքում:</li> </ul>		
<b>Օր 4</b>		
09:00-11:00	<b>Գործնական աշխատանք</b>	Մ.Ե. Գրիգորյան
11:00-11:20	Ընդմիջում	
11:20-12:20	<b>Դասախոսություն</b> Երեխաների միզասեռական համակարգի առանձնահատկությունները, ախտահարումների հիմնական դրսևորումները, հետազոտման մեթոդները	Մ.Ե. Գրիգորյան
12:20-12:30	Ընդմիջում	

12:30-14:30	<b>Գործնական աշխատանք</b>	
14:30-15:30	<b>Դասախոսություն</b> Երեխաների միզասեռական համակարգի հիմնական հիվանդությունները	Մ.Ե. Գրիգորյան
<b>Գործնական աշխատանքի ընթացքում նախատեսվում է.</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• նկարագրել մանկան միզասեռական համակարգի առանձնահատկությունները՝ բացատրելով այդ գիտելիքների գործնական կարևորությունը,</li> <li>• ներկայացնել երեխայի խնամքը և հիմնական քույրական միջամտությունները միզասեռական համակարգի հիվանդությունների դեպքում:</li> </ul>		
<b>Օր 5</b>		
09:00-13:00	<b>Գործնական աշխատանք</b>	
13:00-13:20	Ընդմիջում	
13:20-14:20	<b>Դասախոսություն</b> Ներզատական ֆունկցիայի մանկական առանձնահատկությունները: Երեխաների հաճախադեպ ներզատական խանգարումները	Մ.Ե. Գրիգորյան
14:20-14:30	Ընդմիջում	
14:30-15:30	<b>Ամփոփիչ թեստային ատեստավորում</b>	
<b>Գործնական աշխատանքի ընթացքում նախատեսվում է.</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ներկայացնել երեխաների խնամքը և հիմնական քույրական միջամտությունները ներզատական համակարգի հիվանդությունների դեպքում,</li> <li>• հիպոգլիկեմիկ և հիպերգլիկեմիկ վիճակների տարբերակումը, առաջին բուժօգնությունը, գլյուկոմետրիա, ինսուլինի դոզավորում և ներմուծում:</li> </ul>		